

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ELEKTROTEHNIKE I RAČUNARSTVA

ZAVRŠNI RAD br. 1003

Prevoditelj za novi programski jezik

Lana Šprajc

Zagreb, lipanj 2023.

SADRŽAJ

1. Uvod	1
2. Osnovni dijelovi programskih jezika	2
2.1. Varijable i tipovi podataka	2
2.1.1. Statički i dinamički tipizirani jezici	2
2.1.2. Slabo i jako tipizirani jezici	2
2.2. Naredbe	3
2.3. Funkcije	3
2.3.1. Preopterećene funkcije	3
2.4. Klase	3
3. Prevoditelji programskih jezika	4
3.1. Kompajler i interpreter	4
3.2. Leksička analiza	4
3.2.1. Token	4
3.2.2. Način rada leksičkog analizatora	5
3.3. Sintaksna analiza	5
3.3.1. Sintaksno stablo	5
3.3.2. Analiza od vrha prema dnu i od dna prema vrhu	5
3.4. Semantička analiza	7
3.5. Generiranje koda	7
3.6. Optimizacija	7
4. Sintaksa jezika L#	8
4.1. Komentari	8
4.2. Varijable	8
4.2.1. Polja	8
4.3. Funkcije	8

4.3.1.	Definicija funkcije	9
4.3.2.	Poziv funkcije	9
4.3.3.	Main funkcija	9
4.4.	Klase	10
4.4.1.	Definicija klase	10
4.4.2.	Stvaranje objekata	11
4.5.	Operatori	11
4.5.1.	Operator pridruživanja	11
4.5.2.	Aritmetički	12
4.5.3.	Operatori nad bitovima	12
4.5.4.	Operatori usporedbe	12
4.5.5.	Logički operatori	12
4.5.6.	Operatori promjene vrijednosti	12
4.5.7.	Prioritet operatora	13
4.6.	If naredba	13
4.7.	For petlja	14
4.8.	While petlja	14
4.9.	Unos podataka	14
4.10.	Ispis podataka	14
5.	Formalni zapis jezika L#	15
5.1.	Tokeni	15
5.2.	Gramatika jezika	15
6.	Način rada prevoditelja programskog jezika L#	18
6.1.	Tokenizator jezika L#	18
6.2.	Parser	21
6.2.1.	Rješavanje nejednoznačnosti	21
6.2.2.	Semantička analiza	22
6.3.	Generiranje koda	23
6.3.1.	Generiranje izraza	23
6.3.2.	Generiranje grananja	24
6.3.3.	Generiranje petlji	24
6.3.4.	Prevođenje input i print naredba	25
6.3.5.	Generiranje funkcija	25
6.3.6.	Generiranje klasa	25

7. Instalacija i pokretanje prevoditelja	27
8. Primjeri ulaznih i izlaznih datoteka	28
9. Zaključak	33
Literatura	34

1. Uvod

Postoji velik broj programskih jezika. Svaki od njih ima neke prednosti i mane te svoje namjene. Neki jezici se prevode u jako vremenski i prostorno efikasan kod, no ti jezici u većini slučajeva imaju strmu krivulju učenja. Početnici u ovakvim jezicima rade puno grešaka i često odustaju od učenja jezika. Primjeri ovakvih jezika su C i C++. Puno jezika ima jednostavnu sintaksu, sličnu pseudokodu, ali u često su neefikasni. Primjer ovakvog jezika je Python.

Cilj ovog rada je napraviti jezik koji je jednostavan za korištenje i učenje, a koji se prevodi u efikasan kod.

Rad je podjeljen u 9 poglavlja. U drugom poglavlju su opisani osnovni dijelovi programskih jezika i neke specifičnosti koje su dozvoljene u određenim jezicima. U trećem poglavlju je opisana arhitektura prevoditelja programskih jezika. U četvrtom poglavlju je opisana sintaksa novog programskog jezika L#. U petom poglavlju je sintaksa formalizirana pomoću gramatike jezika. U šestom poglavlju je opisan način rada razvijenog prevoditelja. U sedmom poglavlju su dane upute za instalaciju i pokretanje prevoditelja. Osmo poglavlje daje prikaz primjera ulaznih i izlaznih datoteka. U devetom poglavlju iznesen je zaključak.

2. Osnovni dijelovi programskih jezika

Glavni dijelovi programskog koda u gotovo svim programskim jezicima su klase, funkcije, naredbe i varijable. Slijedi kratki pregled svakog od tih dijelova.

2.1. Varijable i tipovi podataka

Varijable su spremnici vrijednosti.

Svaki podatak spremljen u varijablu ima neki tip. Tipovi se dijeli na brojeve (cijele i decimalne), stringove, polja i tipove definirane od strane korisnika. Posljednje čine klase (engl. *class*) u objektno orijentiranim jezicima (C++, Java, Python...) i strukture (engl. *struct*) u C-u.

2.1.1. Statički i dinamički tipizirani jezici

S obzirom na pristup varijablama, jezici mogu biti statičkih tipova (engl. *staticly typed*) i dinamičkih tipova (engl. *dynamicly typed*). Jezici statičkih tipova provjeravaju tip podatka tijekom kompilacije zbog čega se ne događaju pogreške prilikom izvršavanja koda. U jezicima statičkih tipova, nije moguća promjena tipa varijable kroz kod. Primjeri statičkih tipiziranih jezika su C, C++, Java...^[1]

Jezici dinamičkih tipova provjeravaju tip tijekom izvođenja (*runtime*). Ovo usporava rad prevedenog programa jer se tijekom izvođenja koda mora provoditi provjera tipova. Primjeri dinamički tipiziranih jezika su Python, Javascript...^[1]

2.1.2. Slabo i jako tipizirani jezici

Jezici se dijele slabo tipizirane (engl. *weakly typed*) i jako tipizirane (engl. *strongly typed*). Iako ne postoji općeprihvaćena definicija, najčešća interpretacija je da ovo označava u kojoj mjeri jezici podržavaju implicitne konverzije iz tipa u tip i operacije različitih tipova. Jezici koji podržavaju ovo nazivaju se slabo tipizirani, dok se jezici

koji ne podržavaju zovu jako tipizirani. Važno je napomenuti da se radi o skali, a ne strogoj podjeli. Tako je primjerice Python jače tipizirani od Javascripta.^[6]

2.2. Naredbe

Naredbe su osnovni dio programskog koda. Osnovne naredbe su naredbe deklaracije, naredbe pridruživanja, naredbe grananja, naredbe petlja i naredbe poziva funkcije.

2.3. Funkcije

Funkcije su odvojeni dijelovi koda koji se izvršavaju prilikom poziva. Funkcija ima svoju deklaraciju i definiciju. Deklaracija se sastoji od imena funkcije, povratne vrijednosti te niza argumenata koje funkcija prima. Definicija funkcije dodatno određuje i naredbe koje se izvršavaju prilikom poziva funkcije. U nekim jezicima argumenti funkcije mogu imati pretpostavljene (engl. *default*) vrijednosti (npr. Python), ali ovo nije moguće u svim jezicima (npr. C).

2.3.1. Preopterećene funkcije

Preopterećivanje funkcije (engl. *function overload*) je stvaranje funkcija s jednakim imenom, a različitim argumentima. Argumenti se mogu razlikovati po tipovima ili po broju. Neki jezici koji ovo podržavaju su C++, Java, Julia, dok preopterećene funkcije nisu moguće u C-u, Pythonu...^[2] Većina dinamički tipiziranih jezika ne podržava preopterećene funkcije jer prilikom prevođenja koda nije poznata informacija o tipu argumenata pa prevoditelj ne može donijeti odluku o pozivu ispravne funkcije.

2.4. Klase

Klase su dio svih objektno orijentiranih jezika. One predstavljaju definiciju novih vrsta podataka koje se sastoje od članova (drugih varjabli) te metoda (funkcija koje se pozivaju nad instancom klase i najčešće joj mijenjaju vrijednost). Instanca klase naziva se objekt.

3. Prevoditelji programskih jezika

Prevoditelji programskih jezika su programi koji kod napisan u zadanom programskom jeziku pretvaraju u drugi programski jezik (najčešće niže razine) i pritom provjeravaju njegovu ispravnost. Postupak prevođenja programskog jezika ugrubo se dijeli na analizu izvornog programa i sintezu zadanog programa. Najčešći dijelovi prevoditelja programskih jezika su leksička analiza, sintaksna analiza, semantička analiza, generiranje ciljnog programa te optimizacija ciljnog programa.

3.1. Kompajler i interpreter

Prevoditelji programskih jezika se dijele na kompajlere i interpretere. Kompajleri prije pokretanja programa prevedu i spremu sav kod, dok interpreteri prevode kod za vrijeme izvršavanja programa.^[4]

3.2. Leksička analiza

Leksička analiza čini prvi dio analize izvornog programa. Cilj leksičke analize je dobivanje niza tokena koji predstavljaju glavne dijelove programa.^[5]

3.2.1. Token

Token predstavlja najmanju cijelinu u izvornom programu. Tokeni se dijele na ključne riječi, varijable, konstante, operatore i posebne znakove (npr. zagrade, točka zarez, zarez, dvotočka). Za svaki token, leksički analizator sprema vrijednost, tip i liniju u kojoj se pojavljuje. Vrijednost i tip se koriste u sljedećim dijelovima analize dok se linija čuva kako bi se u slučaju pogreške mogla dati opširnija informacija o mjestu pogreške.

3.2.2. Način rada leksičkog analizatora

Leksički analizator (tokenizator, lekser) je konačni automat koji prolazi znak po znak kroz izvorni kod. Miče znakove bjeline (engl. *whitespace characters*) i prelazi u različita stanja na temelju pročitanih znakova. Kada uđe u konačno stanje, npr. čitanjem praznine ili operatora, lekser generira token.^[5]

3.3. Sintaksna analiza

Sintaksna analiza je centralni dio prevođenja programskog jezika. Za potrebe sintaksne analize gradi se gramatika jezika prema kojoj sintaksni analizator parsira izvorni kod. Zadaci sintaksnog analizatora su provjera sintaksnih pravila, određivanje mjesta sintaksnih pogreška i gradnja sintaksnog stabla.^[5] Sintaksna analiza se dijeli na analizu od dna prema vrhu (engl. *bottom up*) i od vrha prema dnu (engl. *top down*). Tijekom sintaksne analize se također stvaraju zapisi o svakoj varijabli, funkciji, klasi ...

3.3.1. Sintaksno stablo

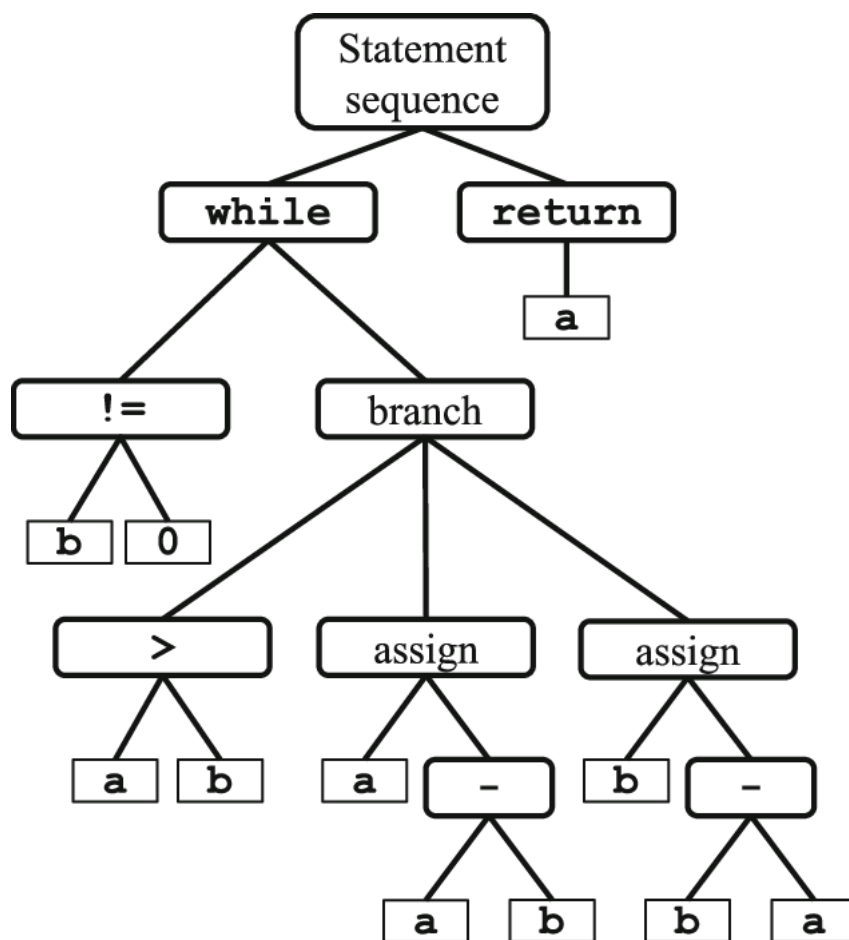
Sintaksno stablo je rezultat sintaksne analize. Čvorovi sintaksnog stabla glavne strukturalne dijelove programskog koda, kao što su naredbe grananja, izrazi... Na slici 3.1 je prikazan primjer sintaksnog stabla za jednu naredbu grananja koja se nalazi unutar `while` petlje nakon koje slijedi `return` naredba.

3.3.2. Analiza od vrha prema dnu i od dna prema vrhu

Sintaksni analizator može graditi sintaksno stablo od vrha prema dnu ili od dna prema vrhu.

Gradnja stabla od vrha prema dnu

Gradnju stabla od vrha prema dnu, sintaksni analizator započinje u vršnom čvoru. U svakom koraku, na temelju pročitanih tokena i čvora u kojem se nalazi, analizator ili stvara i prelazi u niži čvor ili završava čvor u kojem se nalazi i vraća se u predhodni, roditeljski čvor. Sintaksni analizator može graditi stablo od vrha prema dnu na temelju S-gramatike, Q-gramatike i LL(1)-gramatike.^[5]

Slika 3.1: Primjer sintaksnog stabla^[3]

Gradnja stabla od dna prema vrhu

Prilikom gradnje stabla od dna prema vrhu, sintaksni analizator čita token po token te ih pokušava spojiti u zajednički vršni čvor. Kada izgradi čvor pokušava taj čvor spojiti u viši čvor sa sljedećim tokenima ili čvorovima sve dok ne dođe do vrha stabla. Ovo je moguće pomoću tehnika pronadi-pomakni, pronadi-reduciraj, tehnikom prednosti operatora i pomoću LR parsiranja.^[5]

3.4. Semantička analiza

Postupkom semantičke analize, čvorovima sintaksnog stabla se određuju semantička svojstva, pronalaze se semantičke pogreške te se semantička svojstva prosljeđuju sa čvora na čvor stabla. Semantička svojstva uključuju tip podatka, vrijednost izraza ...^[5]

3.5. Generiranje koda

Na temelju prethodnih koraka, prevoditelj programskog jezika generira ciljni kod. U ovom trenutku prevoditelju je poznato kojeg su tipa sve varijable, njihova ime i početne vrijednosti (ako ih imaju), na kojem su mjestu sve naredbe, popis svih funkcija i naredba koje se trebaju izvršavati u njima ... Iz ovih podataka, prevoditelj generira ekvivalentne izraze u ciljnom jeziku i time stvara ciljni program.^[5]

3.6. Optimizacija

U generiranom kodu mogu se pojaviti operacije koje samo usporavaju rad programa. Primjerice pridruživanje vrijednosti varijabli koja se nakon toga ne koristi ili generiranje 2 do 3 izraza koji se mogu spojiti u jedan (npr. Ako je x veći od 0 u y zapiši x, a u suprotnom u z zapiši x, te nakon toga u y zapiši z). Cilj postupka optimizacije je micanje ovakvih izraza kako bi generirani kod bio što brži i koristio što manje memorije.

4. Sintaksa jezika L#

U sklopu ovog rada sastavljen je novi programski jezik L# (ekstenzija .l). Sastoji se od varijabli (cjelobrojnih, decimalnih, stringova, polja), funkcija i klasa. Nije moguće preopterećivanje funkcija. Varijable su statički tipizirane.

4.1. Komentari

Komentari započinju znakom # te se protežu do kraja reda. Nije moguće stvoriti jedan komentar koji se proteže kroz više redova.

4.2. Varijable

Sva imena varijabli započinju slovom i sastoje se od slova, brojeva i znaka `_`. Može se definirati varijablu implicitno joj zadavajući tip, primjerice korištenjem izraza `lana = 3;` ili eksplicitno, primjerice korištenjem izraza `lana = int8;`. U prvom slučaju varijabli se zadaje jednak tip kao što ima izraz koji joj se pridružuje.

Osnovni tipovi varijabla su `bool`, `int8`, `int16`, `int32`, `int64`, `uint8`, `uint16`, `uint32`, `uint64`, `float32`, `float64`, `float96` i `string`

4.2.1. Polja

Polja se u jeziku L# definiraju dodavanjem znakova `[ i ]` iza tipa varijable. Nije moguće implicitno zadati tip polja na način da mu se zadaje vrijednost. Elementu polja se pristupa sa indeksom između znakova `[ ]`. Polja su indeksirana od nule.

4.3. Funkcije

Sav kod (osim definicija globalnih varijable i klasi) nalazi se unutar funkcija. Slijedi pregled načina definiranja i pozivanja funkcija.

4.3.1. Definicija funkcije

Definicija funkcije, sastoji se od imena funkcije, zagrada unutar kojih se nalazi popis argumenata. Za svaki argument je potrebno eksplicitno navesti tip. Nije moguće postavljanje pretpostavljene vrijednosti argumenta. Nakon argumenata slijedi znak jednakost te tip povratne vrijednosti. Ovo je moguće izostaviti te tada funkcija nema povratnu vrijednost. Slijede vitičaste zagrade te naredbe funkcije. Slijedi primjer definicije funkcije.

```
foo(a = int, b = bool) = double
{
    return 0.5;
}
```

4.3.2. Poziv funkcije

Primjer poziva gore definirane funkcije je `foo(3, 1)`. Sastoji se od imena funkcije te u zagradi, zarezom odvojenih argumenata. Ovaj izraz može se koristiti u drugim izrazima ili kao argument neke druge funkcije.

4.3.3. Main funkcija

Po pokretanju programa, izvršavaju se naredbe navedene u main funkciji. Main funkcija ima jednaku sintaksu kao i sve ostale funkcije, izuzev činjenice da nema povratnu vrijednost. Ako main funkcija prima argumente, oni se uzimaju iz komandne linije redom. Ako pri pokretanju programa nema odgovarajuć broj argumenata komandne linije, program završava izvršavanje s greškom. Main funkcija mora biti zadnja funkcija u programu. Slijedi primjer main funkcije.

```
main(a = int)
{
    x = a + 5;
    print(x);
    foo(x, a**3);
}
```

4.4. Klase

Definiranje novih tipova podataka se ostvaruje pomoću klasa. Slijedi objašnjenje kako se definiraju klase, primjer stvaranja objekata iz klase te objašnjenje modificiranja objekata.

4.4.1. Definicija klase

Definicija klase započinje ključnom riječi `class` nakon čega slijedi ime klase. Ukoliko klasa nasljeđuje neke druge klase, slijedi znak zagrada te unutar njih popis baznih klasa. Nakon toga dolaze vitičaste zagrade te kod klase. Kod klase sastoji se od više blokova različite vidljivosti. Blok vidljivosti sastoji se od ključne riječi `private` ili `public` iza kojeg slijedi dvotočka. Nakon toga definicije članova i metoda (funkcija) klase. Definicije varijable ne mogu imati pretpostavljenu vrijednost nego samo naveden tip. Ako je neka funkcija ili varijabla naveden u bloku vidljivosti `private` njoj se može pristupiti samo unutar definicije, dok se varijablama i funkcijama iz bloka vidljivosti `public` može pristupiti iz cijelog programa.

Konstruktor klase

Konstruktor klase je posebna metoda čiji je zadatak stvaranje novog objekta. Ova metoda ima jednak naziv kao i klasa te nema povratnu vrijednost. Nije moguće definirati više od jednog konstruktora za neku klasu. Naredbe konstruktora služe za postavljanje početnog stanja objekta.

Primjer definicije klase

```
class Lana(Base1, Base2...)
{
    private:
        private_member1 = float;

        private_method1(a = int)
        {

        }

    public:
```

```

Lana(constructor_argument1=int)
{
    public_member1 = constructor_argument1;
}

public_method1(y = uint8) {
    private_member1 = y * 3.14;
}
}

```

4.4.2. Stvaranje objekata

Objekti se stvaraju pozivanjem konstruktora klase. Svi objekti se stvaraju na stogu. Posljedično je životni vijek objekata samo tijekom izvođenja funkcije u kojoj su stvoreni. Prilikom pridruživanja jednog objekata drugom, nastaje novi objekt koji je kopija prvog. Ako se objekt preda kao argument funkciji, funkcija prima taj isti objekt te ga izmjenjuje. Članovima i metodama nekog objekta može se pristupiti izrazom `ime_objekta.ime_clana`, tj. `ime_objekta.ime_metode(argumenti)`.

```

lana_instance = Lana();
lana_instance.public_member1 = 7;
lana_instance.public_method1(2);

```

4.5. Operatori

4.5.1. Operator pridruživanja

Operator pridruživanja je `=`. Moguće je višestruko pridruživanje s desna na lijevo. Dakle, izraz

```
x = y = z = 7.3 * 22;
```

Prvo pridružuje vrijednost `7.3 * 22` varijabli `z`, zatim vrijednost varijable `z` pridružuje varijabli `y` te u konačni vrijednost varijable `y` pridružuje varijabli `x`. U ovom izrazu sve varijable osim `x` moraju biti definirane.

4.5.2. Aritmetički

Aritmetički operatori su unarni $+$ i $-$ te binarni $+$, $-$, $*$, $/$ i $\%$. Ovi operatori definirani su samo nad brojevima. Prilikom korištenja binarnih aritmetičkih dolazi do implicitne konverzije iz cjelobrojnog tipa u decimalni ako je neki od operandi decimalnog tipa.

4.5.3. Operatori nad bitovima

Operatori $\sim$, $\wedge$, $\&$, $\ll$, $\gg$ i $|$ definiraju operacije negiranja, isključive disjunkcije, konjunkcije, posmaka ulijevo, posmaka udesno i disjunkcije nad bitovima. Definirani su samo nad cjelobrojnim tipovima.

4.5.4. Operatori usporedbe

Operatori $==$, $!=$, $>$, $<$, $>=$, $<=$ služe za usporedbu vrijednosti numeričkih tipova. Ovi operatori vraćaju `bool` vrijednost.

4.5.5. Logički operatori

Operatori `and`, `or`, `xor`, `not` služe za logičke operacije konjunkcije, disjunkcije, isključive disjunkcije i negiranja. Ovi operatori vraćaju `bool` vrijednost.

4.5.6. Operatori promjene vrijednosti

Kako bi se unutar izraza vrijednost neke varijable promijenila koriste se operatori za promjenu vrijednosti varijable. Operatori promjene vrijednosti sastoje se od proizvoljnog broja operatora koji se želi izvršiti nad varijablom. Ako želimo varijabli x dodati neki broj, operator promjene vrijednost bio bi određen broj znakova $+$. Broj operatora označava drugi operand. Tako bi $x++$ označavalo povećanje vrijednosti varijable x za 2. Ako je operator promjene vrijednosti napisan ispred imena varijable, tada se vrijednost varijable mijenja prije izračuna vrijednosti izraza, a ako je napisan iza, tada se vrijednost varijable mijenja nakon izračuna vrijednosti izraza.

Operatori promjene vrijednosti definirani su za operatore $+$, $-$, $*$, $/$, $\%$, $\wedge$, $\&$ i $|$.

Često je potrebno varijabli promijeniti vrijednost za velik broj, no bilo bi nejasno pisati više od tri do četiri operatora za redom. Zato uvodimo novu sintaksu te pišemo drugi operand (isključivo broj) prije dvostrukog operatora, ako se radi o promijeni vrijednosti prije izračuna izraza, to jest poslije operatora ako se radi o promijeni vrijednosti varijable nakon izračuna izraza. Primjer ovakvog zapisa je $7--x$, to jest $x--7$.

Kada bismo ovakvom sintaksom htjeli pomnožiti `x` sa 5, koristili bismo izraz `x**5`. Bitno je naglasiti da ovo ima različito značenje nego u Pythonu gdje ovaj izraz označava potenciranje `x` na petu.

Bitno je napomenuti da izrazi `x**i` i `x//` ne mijenjaju vrijednost varijable (množe ju i dijele s 1), no nisu sintaksno pogrešni. Također, izraz `x%%` postavlja vrijednost na 0 (računa modula 1).

Promjena vrijednosti za izraz

Prirodno se postavlja pitanje kako bismo promijenili vrijednost neke varijable za vrijednost nekog izraza. Za one potrebe uvodimo sintaksu `varijabla++(izraz)`, tj. `(izraz)++varijabla`. Naravno, operator `+` se ovdje može zamijeniti bilo kojim operatorom za koji je definiran operator promjene vrijednosti. Znakovi zagrada su potrebni zato što bi izraz mogao biti samo jedna varijabla te je bitno naglasiti kojoj varijabli želimo promijeniti vrijednost.

4.5.7. Prioritet operatora

Slijedi redoslijed prioriteta operatora.

1. zagrade
2. `=`
3. `~`, unarni `+` i `-`
4. `<<i>` i `>>`
5. `&`
6. `!`, `^`
7. `*`, `/`, `%`
8. `+`, `-`
9. operatori promjene vrijednosti
10. `==`, `!=`, `>`, `<`, `>=`, `<=`
11. `not`
12. `and`
13. `or`, `xor`

4.6. If naredba

Sintaksa if naredbe je:

```
if (uvjet) {  
  
} else {  
  
}
```

Dio koji započinje ključnom riječi `else` je opcionalan.

4.7. For petlja

Sintaksa for petlje je:

```
for (naredba; izraz; izraz) {  
  
}
```

Naredbe unutar for petlje se izvršavaju tako dugo dok je izraz u središtu ispunjen. Ni jedan od ovih dijelova se ne može izostaviti.

4.8. While petlja

Sintaksa while petlje je:

```
while (uvjet) {  
  
}
```

4.9. Unos podataka

Naredba za unos podataka je `input (varijabla)`. Moguće je unijeti samo jednu vrijednost koristeći `input` naredbu.

4.10. Ispis podataka

Naredba za ispis podataka je `print (izraz)`. Moguće je ispisati samo jednu vrijednost koristeći ovu naredbu. Ispis završava praznim retkom.

5. Formalni zapis jezika L#

5.1. Tokeni

Tokeni generirani tijekom leksičke analize jezika L# su ključne riječi `for`, `while`, `if`, `else`, `class`, `private`, `public`, `print` i `input`, operatori `not`, `and`, `or` i `xor`, imena tipova podataka `bool`, `int8`, `int16`, `int32`, `int64`, `uint8`, `uint16`, `uint32`, `uint64`, `float32`, `float64`, `float96` i `string`, zagrade `(, )`, `{, }`, `[ i ]`, operatori koji mijenjaju vrijednosti varijabli, operatori, konstante i varijable.

5.2. Gramatika jezika

Gramatika jezika bitna je za gradnju prevoditelja jezika jer se pomoću nje gradi sintaksni analizator jezika.

```
<program> -> <program_parts> <main_function>
<program_parts> -> <class_decl> <program_parts> |
                    <function> <program_parts> |
                    <decl_command>; <program_parts> | $
<class_decl> -> class var <base_classes> {<class_body>}
<base_classes> -> (<base_list>) | $
<base_list> -> var, <base_list> | var
<class_body> -> <visibility_block> <class_body> |
                <visibility_block>
<visibility_block> -> <visibility_specifier>
                    <program_parts>
<visibility_specifier> -> public | private
<function> -> var (<function_arguments>)
                <return_type> <block_commands>
```

```

<main_function> -> main (<function_arguments>)
                    <block_commands>
<function_arguments> -> <func_args_list> | $
<return_type> -> =data_type | $
<func_args_list> -> <decl_command>, <func_args_list> |
                    <decl_command>
<block_commands> -> {<commands>} | <command>
<commands> -> <command> <commands> | $
<command> -> <decl_command>; | <if_command> |
            <for_command> | <while_command> |
            <input_command>; | <print_command>; |
            <exp>; | <return_command>; |
            <loop_command>;
<loop_command> -> break | continue
<return_command> -> return <exp> | return
<decl_command> -> <Lvalue> = data_type
<if_command> -> if(<exp>) <block_commands> |
                if(<exp>) <block_commands>
                else <block_commands>
<for_command> -> for(<exp>; <exp>; <exp>)
                <block_commands>
<for_command> -> for(<decl_command>; <exp>; <exp>)
                <block_commands>
<while_command> -> while(<exp>) <block_commands>
<input_command> -> input(<Lvalue>)
<print_command> -> print(<exp>)
<arguments> -> <argument_list> | $
<argument_list> -> <exp>, <argument_list> | <exp>
<exp> -> <K> or <exp> | <K> xor <exp> | <K>
<K> -> <J> and <K> | <J>
<J> -> not <I> | <I>
<I> -> <H> == <H> | <H> != <H> |
        <H> < <H> | <H> <= <H> |
        <H> > <H> | <H> >= <H> | <H>
<H> -> <Lvalue> operator_modify |
        operator_modify <Lvalue> |

```

```

    <Lvalue> operator_modify (<exp>) |
    (<exp>) operator_modify <Lvalue> |
    <Lvalue> operator_modify const |
    const operator_modify <Lvalue> | <G>
<G> -> <F> + <G> | <F> - <G> | <F>
<F> -> <E> * <F> | <E> / <F> | <E> % <F> | <E>
<E> -> <D> ' | ' <E> | <D> ^ <E> | <D>
<D> -> <C> & <D> | <C>
<C> -> <B> << <C> | <B> >> <C> | <B>
<B> -> <A> | +<A> | -<A> | ~<A>
<A> -> <Lvalue> = <exp>
<A> -> <var> | (<exp>) | const
<var> -> var <var_extend>
<var_extend> -> [<exp>] <var_extend> |
                .var <var_extend> |
                (<arguments>) <var_extend>
                | $

```

Sva nezavršna stanja u nazivu imaju <>. Početno stanje prilikom parsiranja je <program>. Produkcija <stanje> -> \$ označava epsilon produkciju. Stanja nazvana s velikim slovima (od A do K) služe postizanju ispravnog prioriteta između operatorima.

6. Način rada prevoditelja programskog jezika L#

Razvijeni prevoditelj programskog jezika L# prevodi kod napisan u jeziku L# u jezik C. Prevoditelj mora u slučaju greške javiti da je došlo do pogreške s približnom lokacijom i opisom greške. Prevoditelj je podijeljen na tokenizator, parser (koji provodi sintaksnu i semantičku analizu) i generator koda.

6.1. Tokenizator jezika L#

Glavna struktura podataka tijekom tokenizacije je Token. Token je modeliran sa strukturom koja sadrži liniju u kojoj se nalazi token, njegovu vrijednost i njegov tip. Tokenizator je modeliran klasom u kojoj je spremljena ulazna datoteka, trenutni redak koji se tokenizira, pozicija u njemu i stanje tokenizatora. Glavna funkcija tokenizatora je `get_next_token()`. Ova funkcija iz ulazne datoteke redom čita znakove te ih slaže u tokene. Prilikom svakog poziva funkcije, ona vraća po jedan token slijedno kako se nalaze u ulaznoj datoteci.

```
get_next_token() {
    if(cur_line tokeniziran)
        procitaj_sljedeci_neprazni_red();
    while(cur_line nije tokeniziran) {
        switch(state) {
            case s0:
                if(trenutni_znak == slovo)
                    dodaj_znak_tokenu;
                stanje = word;
            else if(trenutni_znak == broj)
                dodaj_znak_tokenu;
```

```

        stanje = number;
    else if(trenutni_znak == ")
        stanje = string;
    else if(trenutni_znak == op_promjene)
        dodaj_znak_tokenu;
        stanje = operator_repeating;
    else if(trenutni_znak == #)
        // ovdje se radi o komentaru
        // zanemarujemo cijeli red
        procitaj_sljedeci_neprazni_redak();
    else if(trenutni_znak == praznina)
        zanemari_znak;
    else
        // moze se raditi samo o operatoru
        // ili o gresci
        end_token();
case word:
    if(trenutni_znak == slovo ||
        trenutni_znak == broj ||
        trenutni_znak == _)
        dodaj_znak_tokenu;
    else
        end_token();
case number:
    if(trenutni_znak == broj)
        dodaj_znak_tokenu;
    else if(trenutni_znak == . ||
            trenutni_znak == ,)
        dodaj_znak_tokenu;
        stanje = floating_num;
    else
        end_token();
case floating_num:
    if(trenutni_znak == broj)
        dodaj_znak_tokenu;
    else

```



```

        end_token();
    case string:
        if(trenutni_znak == ")")
            end_token();
        else
            dodaj_znak_tokenu;
    case operator_repeating:
        if(trenutni_znak == prethodni_znak)
            dodaj_znak_tokenu;
        else
            end_token();
    }
    uzmi_sljedeci_znak;
}
}

```

```

void end_token() {
    token.linija = trenutna_linija;
    stanje = s0;
    if(stanje == word) {
        if(token.vrijednost == keyword)
            token.tip = keyword;
        else if(token.vrijednost == data_type)
            token.tip = data_type;
        else if(token.vrijednost == operator)
            // or, not, xor, and
            token.tip = operator;
        else
            token.tip = varijabla;
    }
    else if(stanje == number)
        token.tip = INT;
    else if(stanje == float_num)
        token.tip = FLOAT;
    else if(stanje == string)
        token.tip = STRING;
}

```

```

else if (stanje == operator_repeating) {
    if (token.vrijednost duza od 1)
        token.tip = OPERATOR_MODIFY;
    else
        token.tip = OPERATOR;
}
else if (stanje == s0)
    // vrati grešku u slučaju pogrešnih znakova
    token.tip = tip(token.vrijednost);
}

```

6.2. Parser

Sintaksna analiza jezika L# napravljena je pomoću gramatike definirane u poglavlju 5.2. Svaki nezavršni znak modeliran je jednom funkcijom. Sintaksni analizator poziva funkciju `get_next_token()` tokenizatora te na temelju vrste i vrijednosti tokena primjenjuje produkcije gramatike. U slučaju da dođe do greške, parser ispisuje mjesto pogreške i poruku te završava s radom.

6.2.1. Rješavanje nejednoznačnosti

U gotovo svim slučajevima, produkcija je jednoznačno određena na temelju dosad pročitanih tokena i sljedećeg tokena. Postoji nekolicina mjesta gdje ovo nije jednoznačno određeno, to je prilikom biranja između produkcija:

- `<command> -> <exp> i <command> -> <decl_command>` zato što obje produkcije mogu započeti tokenom tipa VAR
- `<H> -> <Lvalue> operator_modify,`
`<H> -> <Lvalue> operator_modify (<exp>),`
`<H> -> <Lvalue> operator_modify const i <H> -> <G>.` Ov-
dje je moguće razlikovati između prvih 3 produkcija, no nije moguće između svake od njih i zadnje zato što sve mogu započeti s tokenom tipa VAR te nije moguće prepoznati jeli potrebno pozvati funkciju `G()` samo na temelju tokena tipa VAR.
- `<for_command> -> for(<exp>; <exp>; <exp>)`
`<block_commands>`

```
<for_command> -> for(<decl_command>; <exp>; <exp>)  
<block_commands>
```

Ovdje slično kao u prvom primjeru nije moguće zaključiti radi li se o `<exp>` ili `<decl_command>`.

```
- <program_parts> -> <function> <program_parts> i  
  <program_parts> -> <decl_command>; <program_parts>.
```

U ovom slučaju također obje produkcije započinju tokenom tipa `VAR`.

Za rješavanje ovakvih nejednoznačnosti uvedeno je da se prvo pokuša primjeniti jedna od ovih produkcija te da ako to ne uspije, pokušava se primjeniti druga produkcija. Program vraća grešku tek ako se nijedna od mogućih produkcija ne može primjeniti. Za potrebe ovoga svi dosad pročitani tokeni se spremaju na stog, ako dođe do greške prilikom primjene jedne od mogućih produkcija, sa stoga se miču tokeni povezani s razrješivanjem te produkcije i spremaju se na drugi stog (`temp_removed`) kako bi se predali prilikom primjene slijedeće produkcije.

6.2.2. Semantička analiza

Semantička analiza ugrađena je u kod parsera. Za potrebe semantičke analize definirane su klase `Variable`, `Var_object`, `Function`, `Class`, `Array_element`, `Array` i `Scope`.

Klasa `Variable` abstrakna je klasa koju nasljeđuju sve klase koje modeliraju različite tipove varijabli.

U klasu `Scope` spremaju se sve varijable definirane u nekom djelokrugu. Također, ova klasa ima pokazivač na roditeljski `Scope` u kojem se nalaze sve varijable definirane u djelokrugu u koji je ugnježđen trenutni djelokrug.

Klasa `Function` predstavlja jednu funkciju te ima definiran povratan tip, popis argumenata i djelokrug.

Klasa `Var_object` predstavlja konstante, osnovne tipove varijabli te instance klasi. U njoj su spremljeni ime varijable, tip i pokazivač na `Class` ako se radi o instanci klase.

`Class` predstavlja klasu te ima svoj `Scope` u kojem su zapisani svi elementi i metode klase.

`Array` predstavlja polje i ima zapisan tip podataka koji sprema (pomoću pokazivača na `Var_object`), dimenziju te veličinu u svakoj dimenziji. `Array_element`

predstavlja dio neki dio polja te ima spremljen pokazivač na polje čiji je dio i indeks u svakoj dimenziji.

Svaka od funkcija zaduženih za očuvanje prioriteta operatora te funkcija `exp` vraćaju `Var_object` te se pomoću toga provjerava je li određena operacija definirana nad vrijednostima odgovarajućih tipova i može li se vrijednost određenog tipa pridružiti nekoj varijabli.

Stvara se novi `Scope` prilikom ulaska u svaku klasu, funkciju, petlju ili granu naredbe `if`. Svakoj funkciji se predaje pokazivač na trenutni `Scope`. Prilikom primjene produkcije `<var>`, varijabla se traži samo u trenutnom i njemu roditeljskim djelokrugu te se tako osigurava pristup samo definiranim varijablama.

Svaka od produkcija koja s desne strane ima nezavršni znak `<var_extend>`, odgovara točno određenom tipu varijabli.

`<var_extend> -> [<exp>] <var_extend>` vrijedi samo ako je s do sada parsirana varijabla `Array` ili `Array_element` koji nema definirane indekse za sve dimenzije polja. `<var_extend> -> .var <var_extend>` se može primijeniti isključivo ako se radi o instanci klase koji ima `element` ili metodu tipa `var`. `<var_extend> -> (<arguments>) <var_extend>` možemo primijeniti za funkcije, a `<var_extend> -> $` ako se radi o `Var_objectu`.

6.3. Generiranje koda

Završni dio prevođenja programskog jezika je generiranje koda. Za potrebe generiranja koda napravljena je abstraktna klasa `code_generator` koja predstavlja generator koda u proizvoljni jezik. Instanca ove klase se predaje parseru prilikom inicijalizacije, a parser tijekom svog rada poziva određene metode ove klase. Za potrebe ovo projekta napisana je implementacija klase `code_generator` s nazivom `generate_C` koja generira kod u jeziku C.

6.3.1. Generiranje izraza

Svakoj varijabli je pridjeljen atribut `generated_name` koji predstavlja naziv te varijable u generiranom kodu. Naziv se sastoji od slova `a` i broja koja je po redu generirana ova varijabla, npr. `a3`. Ovo je napravljeno zato što se djelokrug u izvornom kodu ne preslikava u jednak djelokrug u generiranom kodu, zato što se u generira kodu generira različit broj varijabli nego što ih ima u izvornom kodu i zato što ovo omogućava jednostavno generiranje strojnog koda na način da se svako ime varijable preslikava u

jedinstvenu memorijsku lokaciju.

Prilikom generiranja izraza, svaka operacija se prevodu u jednu naredbu ciljnog koda. Svaki međurezultat se sprema u posebnu varijablu. Zbog rješavanja nejednoznačnosti, ovakvim pristupom generirale bi se varijable čija vrijednost se nigdje nebi koristila. Za rješavanje ovog problema, svaka varijabla je dobila dodatan atribut s nizom generiranog koda potrebnog za generiranje ili promjenu te varijable. Ako se vrijednost neke privremene varijable (stvorena i korištena samo za računanje izraza) koristi za promjenu varijable, onda se generirani kod pripreme varijable zapisuje u kod nove varijable. Jednom kada se kod neke varijable zapiše u generirani kod druge varijable ili u ciljni kod, on se briše iz generiranog koda originalne varijable.

6.3.2. Generiranje grananja

Prije naredbe grananja, generiran je kod koji računa vrijednost uvjeta naredbe grananja. Naredba `if` iz izvornog koda se prevodi u naredbu `if` kojoj je uvjet samo vrijednost izračunate vrijednosti izraza.

6.3.3. Generiranje petlji

For petlja u generiranom kodu se pretvara u donji pseudo-kod:

```
naredbe početnog izraza;
goto LOOPindex_cond;
LOOPindex_begin;;
naredbe unutar petlje;
LOOPindex_cont;;
naredbe posljednjeg izraza;
LOOPindex_cond;;
naredbe uvjeta petlje;
if (uvjet)
    goto LOOPindex_begin;
LOOPindex_end;;
```

While petlja se prevodi u ovaj pseudokod:

```
goto LOOPindex_cond;
LOOPindex_begin;;
naredbe unutar petlje;
```

```

LOOPindex_cont: ;
LOOPindex_cond: ;
    naredbe uvjeta petlje;
    if(uvjet)
        goto LOOPindex_begin;
LOOPindex_end: ;

```

index u ovom pseudokodovima predstavlja broj, različit za svaku generiranu petlju.

Petlja je prevedena pomoću `goto` naredba zato što ovo olakšava potencijalno prevođenje u strojni kod gdje su dostupne samo naredbe skoka, a ne i petlji. U ovako prevedeni kod petlja, lako je dodati naredbe za upravljanje tokom petlje, `break` i `continue`. Klasa `code_generator` na stog pamti indekse svih aktivnih petlji te naredbu `break` prevodi u naredbu `goto LOOPindex_end`, a naredbu `continue` u `goto LOOPindex_cont` pri čemu za indeks uzima broj s vrha stoga trenutno aktivnih petlji.

6.3.4. Prevođenje input i print naredba

Naredbe `input` i `print` prevode se u naredbe `scanf` i `printf`. Za ovo je potrebno generirati specifier za tip varijable ili izraza. Ovo je ostvareno `switch` naredbom.

6.3.5. Generiranje funkcija

Već je objašnjeno kako se generiraju sve naredbe unutar funkcije, potrebno je samo odrediti kako generirati deklaraciju funkcije. Budući da imamo tip povratne vrijednosti funkcije i popis argumenata s tipovima, jednoznačno se iz njih može dobiti deklaracija funkcije u C-u.

Prilikom poziva funkcije također nam je poznato ime funkcije i argumenti, koji se jednostavno mogu pretvoriti u kod u C-u.

6.3.6. Generiranje klasa

U C-u ne postoje klase zbog čega ih u generiranom kodu modeliramo strukturama. Za strukture nije moguće generirati metode. U generiranom kodu stvaramo funkcije koje kao argument primaju pokazivač na strukturu nad kojom je pozvana funkcija. Svi članovima klase koji se koriste u definiciji funkcije u prevedenom kodu predstavljaju članove strukture predane kao argument funkciji. Konstruktor funkcije u prevedenom

kodu je funkcija koja vraća strukturu u koju se prevodi klasa. Na početku konstruk-tura se stvori struktura te se njoj mijenjaju vrijednosti članova i nad njom se pozivaju metode klase i u konačnici konstruktor vraća tu funkciju.

Budući da se sav kod prevodi tijekom parsiranja izvornog koda i kod metode klase se generira prilikom prevođenja klase. Ovaj kod se ne može izravno zapisati u da-toteku s prevedenim koda zato što u tom trenutku u prevedenom kodu još nije de-finirana strukturu koju funkcija treba mijenjati. Ovo rješavamo na način da klasa `code_generator` pamti nalazi li se trenutno u definiciji klase ili ne. Ako se ne nalazi, definiciju funkciju zapisuje izravno u datoteku s prevedenim kodom, a ako se nalazi, definiciju funkcije zapisuje u atribut generirani kod klase te funkcije i prepisuje u datoteku nakon definicije strukture. Dodatno, u ovom koraku se dodaje argument s pokazivačem na strukturu nad kojom se poziva funkcija.

7. Instalacija i pokretanje prevoditelja

Nakon preuzimanja izvornog koda, prevoditelj se prevodi izvođenjem naredbe `make` u terminalu mape u kojoj se nalazi izvorni kod. Alternativno, može se pokrenuti i naredba:

```
g++ -std=23 main.cpp tokenizer/tokenizer.cpp lexer/lexer.cpp lexer/records.cpp generator/generator.cpp -o lsharp
```

Za prevođenje je potrebna gcc verzija 8 ili novija.

Prevoditelj se nakon instalacije pokreće iz mape u kojoj je instaliran naredbom:

```
./lsharp source_file destination_file
```

Nije nužno navesti `destination_file` i u tom slučaju se kod generira u datoteku `a.c`.

8. Primjeri ulaznih i izlaznih datoteka

Primjer ulazne datoteke je:

```
name(a = uint16, b = int16) = int8 {  
    return a + b;  
}
```

```
main(q = uint32) {  
    name(q, -q);  
}
```

ona se prevodi u slijedeći C kod:

```
#include <stdio.h>  
#include <stdlib.h>  
char a1 (unsigned short a3, short a5) {  
    unsigned short a7 = a3+a5;  
    return a7;  
}  
void main (int argc, char** argv) {  
    if(argc <2) {  
        fprintf(stderr, "error - too few arguments");  
        exit(1);  
    }  
    unsigned int a10;  
    a10 =  argv[1];  
    char aaa6;  
    unsigned int a12 = -a10;  
    aaa6 = a1(a10, a12);  
}
```

Još jedna moguća ulazna datoteka je:

```

main(q = uint32) {
    x = int8[32];
    y = int8;
    while(11 - 33 > x[1] * y) {
        x[1] = 8;
    }
    for(i = 0; i < y; i++) {
        print(i);
    }
}

```

iz koje se generira kod:

```

#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
void main(int argc, char **argv)
{
    if (argc < 2)
    {
        fprintf(stderr, "error - too few arguments");
        exit(1);
    }
    unsigned int a2;
    a2 = argv[1];
    int a6 = 32;
    char a7[a6];
    char a10;
    goto for0_cond;
for0_begin;;
    int a32 = 1;
    int a34 = 8;
    a7[a32] = a34;
for0_cont;;
for0_cond;;
    int a12 = 11;
    int a13 = 33;
    int a14 = a12 - a13;

```

```

    int a22 = 1;
    char a23 = a7[a22] * a10;
    char a24 = a14 > a23;
    if (a24)
    {
        goto for0_begin;
    }
for0_end;;
    int a35;
    int a37 = 0;
    a35 = a37;
    goto for1_cond;
for1_begin;;
    printf("%d", a35);
for1_cont;;
    a35 = a35 + 1;
for1_cond;;
    char a38 = a35 < a10;
    if (a38)
    {
        goto for1_begin;
    }
for1_end;;
}

```

Primjer koda u jeziku L# koji koristi klase je:

```

class A {
    private:
        a = int8;
    public:
        A(b = int8) {
            a = b;
        }
        z() = int8 {
            return a;
        }
}

```

```

}

main(x = uint16) {
    y = A(x);
    y.z();
}

```

i on se prevodi u:

```

#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
struct a0
{
    char a2;
};
struct a0 a3(char a6)
{
    struct a0 ba0;
    char a2;
    ba0.a2 = a6;
    return ba0;
}
char a8(struct a0 *ba0)
{
    return ba0->a2;
}
void main(int argc, char **argv)
{
    if (argc < 2)
    {
        fprintf(stderr, "error - too few arguments");
        exit(1);
    }
    unsigned short a12;
    a12 = argv[1];
    struct a0 a13;
    struct a0 aaa4;

```

```
    aaa4 = a3(a12);  
    a13 = aaa4;  
    char aaa9;  
    aaa9 = a8(&a13);  
}
```

9. Zaključak

U sklopu ovog rada predstavljena je definicija novog programskog jezika i razvijen je prevoditelj ovog jezika. Prevoditelj uspješno prevodi kod iz jezika L# u jezik C i prilikom prevođenja javlja poruku o greški u izvornom kodu, ako ona postoji.

Zbog kompleksnosti zadatka nije uspješno izvršena semantička analiza privatnih i javnih članova klasa. Također, nije moguće pristupanje elementima roditeljskih klasa.

Prostor za daljnji je rad je nadograđivanje prevoditelja na način da izvorni kod pretvara u strojni kod za različite arhitekture procesora. Dodatno, razvijeni kod bi se mogao optimizirati. U prevoditelj bi se mogao dodati postupak oporavka od greške, tako da ne stanje s analiziranjem koda kada pronađe prvu grešku, nego ispiše poruke o svim greškama u izvornom kodu.

Definiciju jezika, a samim time i prevoditelj moglo bi se nadograditi tako da podržava preopterećivanje funkcija i virtualne metode klasa.

LITERATURA

- [1] Ashwin Joy. *Difference Between Statically & Dynamically Typed Languages*, 12.06.2023. URL <https://pythonistaplanet.com/difference-between-statically-and-dynamically-typed-languages/>.
- [2] Brijender Kahanwal. Comparative study of the function overloading and function overriding using c++. *ArXiv*, abs/1405.1302, 2014.
- [3] Thang Huynh Quyet. *Rule-Based Techniques Using Abstract Syntax Tree for Code Optimization and Secure Programming in Java - Scientific Figure on ResearchGate*, 12 Jun, 2023. URL https://www.researchgate.net/figure/Abstract-syntax-tree-of-Euclide-function_fig1_300802898.
- [4] Rakia Ben Sassi. *Compiler vs. Interpreter in Programming*, 12.06.2023. URL <https://builtin.com/software-engineering-perspectives/compiler-vs-interpreter>.
- [5] Siniša Srbljić. *Prevodenje programskih jezika*. Element, 2007. ISBN 978-953-197-625-1.
- [6] Andrew Zola. *strongly typed programming language*, 12.06.2023. URL <https://www.techtarget.com/whatis/definition/strongly-typed#:~:text=In%20computer%20programming%2C%20a%20programming,type%20of%20objects%20and%20variables>.

Prevoditelj za novi programski jezik

Sažetak

Cilj rada bio je istražiti elemente programskih jezika, definirati novi objektno orijentirani programski jezik i razviti prevoditelj za taj jezik. U sklopu rada dan je pregled dijelova programskih jezika i navedene su neke razlike između različitih programskih jezika. Opisan je generalni način rada prevoditelja programskih jezika. Definirana su svojstva novog programskog jezika L# te je dan pregled njegove sintakse. Napravljen je prevoditelj tog jezika kojem je središnji dio sintaksni analizator koji poziva funkcije za dobivanje tokena iz ulaznog programa i funkcije za generiranje koda u ciljani program.

Ključne riječi: programski jezici; prevoditelji; leksička analiza; sintaksna analiza; C

Compiler for a new programming language

Abstract

The goal of this paper was to explore the elements of programming languages, define a new object-oriented programming language and develop a compiler for that language. As a part of the paper, parts of programming languages were overviewed and the differences between different languages were mentioned. The general workflow of compilers was described. The properties of L#, a new programming language, were defined and its syntax was given. Compiler of this language was built. The central part of this compiler is the syntax analyzer which calls functions that provided tokens from the input program and functions that generate code of the target program.

Keywords: programming languages; compilers; lexer; parser; C